

LATVIJAS KARA MUZEJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2015. GADU

Latvijas Kara muzejs ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kura darbojas saskaņā ar Muzeju likumu un Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012 noteikumi nr.891.).

Latvijas Kara muzejam ir divas teritoriālas struktūrvienības - Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas rajona Valgundes novadā un O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta „Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā.

Latvijas Kara muzejs ir publiska kultūras iestāde, specializēts vēstures profila muzejs, kura darbība ir saistīta gan ar aizsardzības, gan kultūras nozares politikas īstenošanu.

Latvijas Kara muzejs ir akreditēts līdz 14.11.2024.

Muzeja darbības **mērķis** ir veicināt sabiedrības izglītošanu un attīstību vācot, saglabājot, pētot, izstādot un popularizējot ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās vērtības, lai veidotu sabiedrībā izpratni par karu vēsturi Latvijā, liktu pārdomāt, analizēt un izvērtēt militārā faktora lomu Latvijas vēsturē un valsts pastāvēšanā; stiprinātu pilsoņu nacionālo identitāti un veidotu vienotu vēstures kolektīvo atmiņu; sekmētu sabiedrības izpratni par Latvijas militārās aizsardzības spēju nozīmi mūsdienās; veicinātu sabiedrības saliedētību un valsts tradīciju uzturēšanu.

Muzeja darbības virzieni ir saistīti ar sadarbību un saskarsmi ar sabiedrību. Galvenie darba virzieni ir:

1. Latvijas Kara muzeja krājuma kā Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļas uzturēšana un attīstība;
2. vēstures mantojuma pieejamības sabiedrībai nodrošināšana;
3. muzeja krājuma, militārās un politiskās vēstures pētniecība;
4. zinātniski izglītojošā darbība;
5. muzeja publiskās un krājuma infrastruktūras uzturēšana;

Pārskatu par budžeta programmu „Kara muzejs” muzejs sagatavo, iesniedz atbilstoši „Likums par budžetu un finanšu vadību” un MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskatu sagatavošanas kārtība” prasībām.

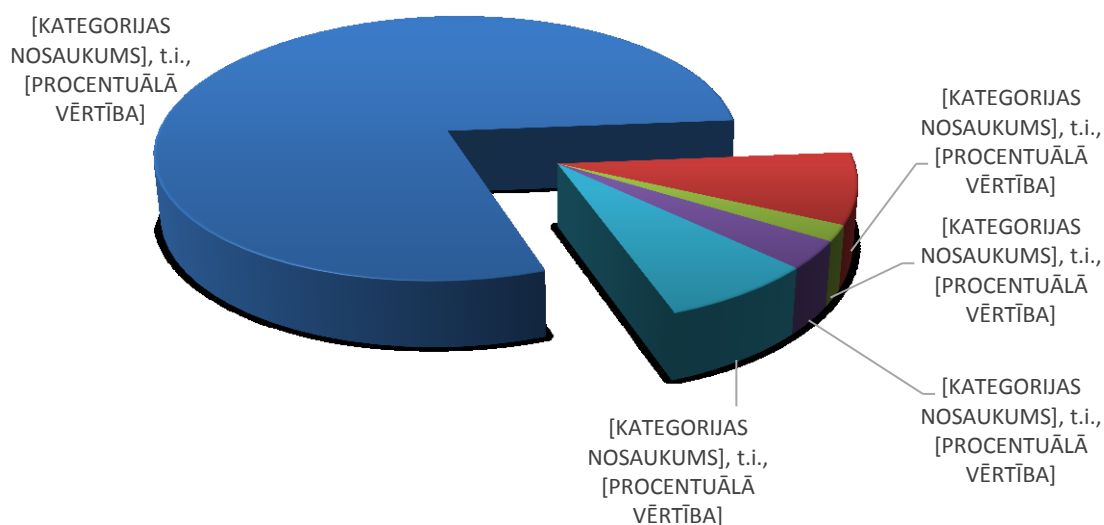
Muzeja darbība

Muzeja darba pamats bija 2015. gada darba plāns. Rezultatīvie rādītāji atšķiras no plānotā, jo, atbilstoši publiskas kultūras iestādes darbības un pieejamības principiem, tos ietekmēja sabiedrības pieprasījums un piedāvājums gada laikā.

Muzeja krājuma uzturēšana un attīstība

2015. gadā Latvijas Kara muzeja krājums papildinājies ar 3 848 jauniem eksponātiem – dāvinājumiem, pirkumiem u.c., visos plānā paredzētajos tematiskajos virzienos un kolekcijās. Piemēram, mākslas darbu kolekcija ir papildināta ar 232 vienībām, to skaitā ir mākslinieka A.Auniņa glezna “Vecie strēlnieki” (1937. gads) un 12 mākslinieka V.Caunes darbi par I pasaules karu, Neatkarības karu un II pasaules karu. Numismātikas un faleristikas kolekcija papildināta ar 90 vienībām, to skaitā ir I pasaules kara žēlsirdīgās māsas E.Bodes Sarkanā Krusta nozīme-žetons un 16. Dzelzceļa aizsargu pulka aizsardzes L.Laukevičs 1930-gados saņemtie apbalvojumi. Nozīmīgi papildinājumi ir arī foto un dokumentu kolekcijās, piemēram, 47 fotonegatīvi par Sarkanās armijas 24. teritoriālā korpusa karavīriem Litenē 1941. gada vasarā. Tematiskais komplektēšanas virziens - LR Nacionālie bruņoto spēku veidošanās un attīstība, NBS dalība NATO starptautiskajās miera uzturēšanas misijās, papildināta ar 580 krājuma priekšmetiem, pārsvarā fotogrāfijām.

Krājuma komplektēšana

Krājuma uzskaites procedūras un dokumentēšana, kas tiek veikta normatīvos aktos paredzētajā kārtībā, ir darbietilpīgākais process muzeja darbā. To veic krājuma un visas pētnieciskā darba nodaļas. Krājuma finansiālā novērtēšana veikta, ne tikai jauniegūtajiem eksponātiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēts agrāk veidotais krājums. Pārskata gadā ir vērtēti 13 153 muzeja pamatkrājuma priekšmeti un par to sagatavota nepieciešamā dokumentācija. Kopumā patlaban ir novērtēti 83 530 eksponāti par 553 395,00 €. Netika izpildīts plānotais kolekciju esības pārbaudēs. Darbinieka slimības dēļ, iekavēta ir fotonegatīvu kolekcijas pārbaude.

Līdzās rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaiti, nodaļas veica krājuma priekšmetu skenēšanu un fotografēšanu (6 794 vienības). Digitālā Nacionālā muzeju

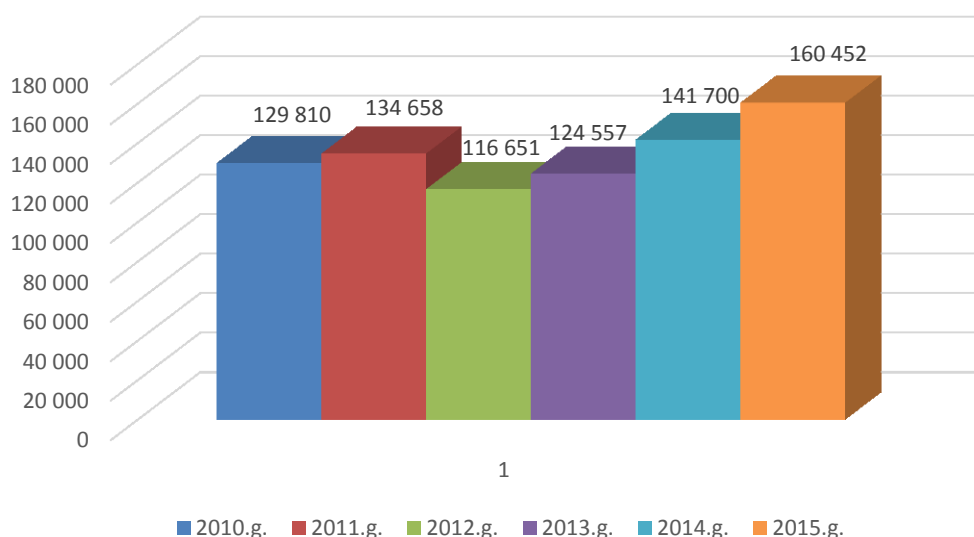
krājuma kopkataloga (www.nmkk.lv) Latvijas Kara muzeja sadaļa papildināta ar 3 328 priekšmetu aprakstiem, daļai pievienoti attēli.

Muzeja krājuma saglabāšanas, konservācijas un restaurācijas darbi veikti atbilstoši plānotajam. Krājuma saglabāšanas nodaļa sagatavoja projektu Kultūrkapitāla fonda projektu konkursam un guva finanšu atbalstu (16 000,00 €) stereo mikroskopa iegādei. Tas turpmāk ļaus restauratoriem precīzāk noteikt priekšmeta bojājuma veidu un izvēlēties zinātniski pamatotu restaurācijas metodi.

Muzeja pieejamība sabiedrībai

Latvijas Kara muzeja ekspozīcijas apmeklētājiem pieejamas 7 dienas nedēļā. Kopumā muzeja sniegtos pakalpojumus 2015. gadā izmantojuši 160 452 apmeklētāji, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā - 15 648, O.Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes” - 5 173. Salīdzinot ar 2014. gadu kopējais apmeklētāju skaits pieaudzis par 13,2%. Apmeklētāju skaits grupās par 3%, individuālo apmeklētāju skaits par 10,7%.

Muzeja apmeklētāji. 2010.- 2015.gads

Muzejs sabiedrībai 2015. gada laikā bijis pieejams 353 dienas, jeb 2 680 stundas, tai skaitā 805 stundas svētku dienās un brīvdienās.

2015. gadā tika turpināts īstenot darbības, kas veicina ciešu sadarbību ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā elektroniskajiem), izvirzot mērķi veidot sabiedriski aktīvu un informatīvi saistošu muzeja tēlu. Mājaslapas www.karamuzejs.lv apmeklējumu skaits ir bijis 26 904.

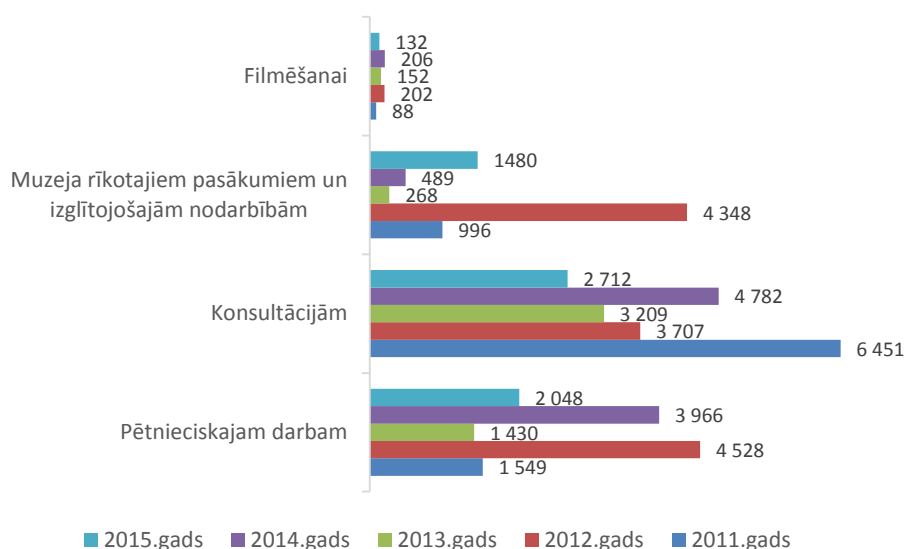
Muzeja atpazīstamība un pozitīvu atsauksmju pieaugums publiskajā telpā tiek panākts ar muzeja darbību un komunikāciju sociālajos tīklos - <http://www.draugiem.lv/karamuzejs/>, <https://twitter.com/#!/Pulvertornis> u.c. 2015. gadā muzeja sociālo profilu www.draugiem.lv apmeklējuši 52 532 interesenti, profilu facebook.com - 21 430, profilu Twitter.com - 1 626.

2015. gadā sākts darbs pie pamatekspozīcijas daļas “Latvijas iedzīvotāji I pasaules karā” izveides. I pasaules kara nodaļas darbinieki izstrādāja koncepciju, struktūrplānu, veica eksponātu atlasī un sagatavoja izvērsto ekspozīcijas plānu. Muzejs organizēja mākslinieciskā projekta metu konkursu, ar uzvarētāju dizaina birojs “H2E” tika noslēgts līgums par ekspozīcijas iekārtošanu 2016. gadā.

Pārskata gadā muzejs sagatavoja 7 krājuma izstādes. II pasaules kara vēstures nodaļa - izstādes “Diena, kad vīri raudāja” un “Karš mākslinieka un fotogrāfa V.Caunes acīm”, I pasaules kara vēstures nodaļa - izstādi “Pulcējaties zem latviešu karogiem! *Latviešu strēlnieku bataljoniem - 100*”, tā eksponēta Ziemassvētku kauju muzejā. Pēckara vēstures nodaļa sagatavoja divas izstādes par Atmosferas laika tematiku. O.Kalpaka muzeja darbinieki izveidoja izstādi par piemiņas vietas “Airītes” un O.Kalpaka piemiņas saglabāšanu laikā no 1922. līdz 2013. gadam. Šī izstāde saturiski papildina pamatekspozīciju. Krājuma saglabāšanas nodaļa, saskaņā ar KKF projektu, iekārtoja izstādi “Kādēļ ir nepieciešama krājuma saglabāšana”.

Ziemassvētku kauju muzeja darbinieki veica kartogrāfiskā materiāla izpēti un muzeja apkārtnē izveidoja izziņas taku - latviešu strēlnieku pulku dislokācija un uzbrukuma gaita Ziemassvētku kauju (1917. gada janvāris) laikā.

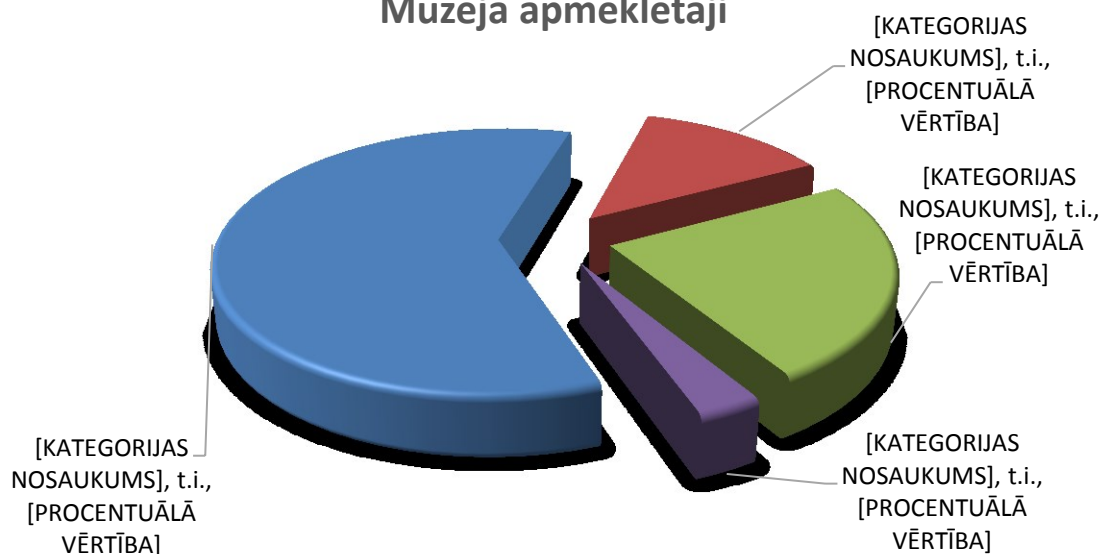
Neeksponētā krājuma izmantošana

Muzejs sniedzis 796 individuālas konsultācijas interesentiem par vēsturi, personām.

Piedaloties akcijās un iesaistoties dažādos sadarbības projektos, muzejs apliecina, ka tam ir būtiski veidot sabiedrībai atvērta un apmeklētājiem draudzīga muzeja tēlu. Muzeja apmeklētāju struktūras analīze rāda, ka joprojām lielāko muzeja apmeklētāju skaitu sastāda individuālie apmeklētāji - 96 021. Savukārt grupu apmeklējumu lielāko daļu veido skolēni - 14 783.

Muzeja apmeklētāji

Pētniecības darbs

Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos - vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte. Pētnieciskā darba rezultāti tika publicēti rakstos, referātos, izstādēs un ekspozīcijās.

2015. gadā īpaši bija akcentēta I pasaules kara vēstures tematika. Tas notika Latvijas Kara muzeja izstrādātā un Aizsardzības ministrijas akceptētā projekta "Jaunās politiskās iniciatīvas "I pasaules kara un latviešu strēlnieku simtgade 2014.-2017." ietvaros.

2015. gada 28. maijā muzejs rīkoja starptautisku konferenci, veltītu I pasaules kara tēmai. Tajā referātus nolasīja četri muzeja darbinieki, referāti publicēti muzeja zinātnisko rakstu krājuma "Latvijas Kara muzeja gadagrāmata", XVI sējumā. Gadagrāmatā publicēti arī piecu darbinieku pētījumi par muzeja krājuma kolekcijām un ieroču vēsturi. Divi plānotie pētījumi publicēšanai netika iesniegti. Astoņi raksti publicēti ārvalstu un vietējos zinātniskajos izdevumos.

Projekta ietvaros izdots Krājuma nodaļas darbinieka K.Kapenieka sastādītais katalogs "I pasaules kara atklātnes Latvijas Kara muzeja krājumā", kā arī I pasaules kara nodaļas vadītājas I.Krīgeres sagatavotais izdevums "Latviešu, strēlnieki meistaro, vingro, dzied un spēlē teātri". Veikta Latvijas Kara invalīdu fonda 1930.-1940. gada alfabētiskās kartotēkas (Latvijas valsts vēstures arhīvs) izpēte un sagatavots I pasaules kara invalīdu reģistrs par 4 117 personām. Turpinājās darbs pie Latvijas Centrālās padomes memoranda parakstītāju biogrāfiju izpētes un datu precizēšanas. Precizējumi un labojumi ievietoti ekspozīcijā izvietotajā LCP digitālajā platformā.

Muzeja darbinieki ar 11 referātiem piedalījās citu institūciju rīkotajās konferencēs Latvijā un ārvalstīs.

Muzeja vēsturnieku populārzinātniskie raksti par vēsturi ir publicēti dažādos izdevumos, kopumā 30: žurnālā "Tēvijas Sargs" - 25; 2 publikācijas sagatavotas žurnālam "Ilustrētā Pasaules Vēsture"; 1 publikācija - žurnālam "RTU Humanitārās un sociālās zinātnes"; 2 publikācijas "Monētu nama" izdevumiem.

Pētniecības nodaļas veica jauniegūto eksponātu zinātnisko dokumentēšanu, kā arī Revolūcijas muzeja veidotā krājuma priekšmetu zinātniskā apraksta pilnveidošanu.

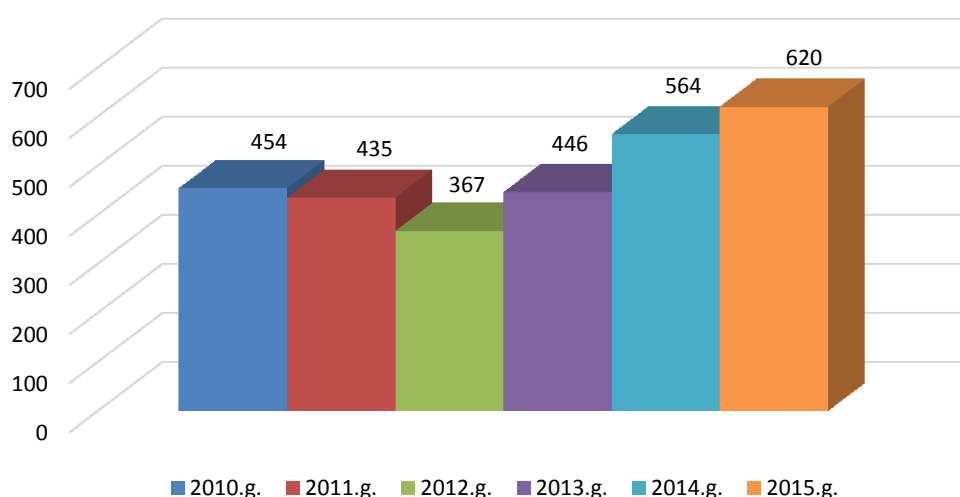
Zinātniski izglītojošā darbība

Pārskata gadā muzejs ir turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja vides veidošanu, popularizējot muzeja krājumu un attīstot muzeja pakalpojumu klāstu. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja izglītojošas nodarbības un organizējuši tematiskus pasākumus.

2015. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 620 ekskursijas (t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā - 101 , O.Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” - 17, NAA un NBS personālam vadītas 9 mācību ekskursijas), snieguši 796 konsultācijas par militāro vēsturi, eksponātiem, personālijām pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem. Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasījuši 44 lekcijas dažādās auditorijās.

Muzeja darbinieki vadīja 294 tematiskas izglītojošās nodarbības skolēniem: Latvijas Kara muzejā - 151, Ziemassvētku kauju muzejā - 143.

Ekskursiju skaits. 2010.- 2015.gads

Muzejs un tā nodaļas (filiāles) rīkoja 23 publiskos pasākumus. Lielākie pasākumi bija Latviešu strēlnieku 100-gades pasākums ar tēlnieka G.Panteļejeva veidotās piemiņas plāksnes atklāšanu un koncertuzvedumu Vērmanes dārzā 2015. gada 1. augustā. Kā vienmēr ļabi apmeklēts bija Muzeju nakts pasākums Rīgā. 2015. gadā muzejs izvēlējās tēmu: “Rainis. Varoņu laiks savu gaitu sāk”. Muzeju nakstī 2015. gada 16. maijā Latvijas Kara muzeju apmeklēja 15 872 , Ziemassvētku kauju muzeju - 248, O.Kalpaka muzeju un piemiņas vietā “Airītes” - 82 apmeklētāji. Starptautiskā stendu modeļu izstāde - konkurss 2015. gada 14.-16. augustā muzejā pulcēja 6 200 interesentus. Tradicionāli notika Ziemassvētku kauju piemiņas pasākums “Mangaļos” (10.01.2015.) un pulkveža O.Kalpaka piemiņas pasākums “Airītēs” (06.03.2015.).

Sadarbībā ar citām institūcijām muzejs nodrošināja 41 pasākuma norisi (t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā - 11, O.Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” - 20), kā arī 3 ārvalstu ceļojošo izstāžu eksponēšanu un atklāšanu.

Muzejs sadarbojās ar paramilitārajām nevalstiskajām organizācijām, Latvijas vēstures skolotāju biedrību un Skolu muzeju biedrību.

Par muzeja pasākumiem un vēstures jautājumiem TV un radio sniegtas 83 intervijas, 17 intervijas preses žurnālistiem. Sagatavota informācija par Latvijas Kara

muzeju, publicēšanai tūrisma ceļvedī "European WWII Museum Guide Book". Veikta informācijas sagatavošana par pasākumiem un eksponātiem ievietošanai muzeja mājas lapā un sociālajās vietnēs.

Muzeja infrastruktūra

Sagatavoti priekšlikumi projektēšanas uzdevumam Latvijas Kara muzeja ēku Smilšu ielā 20 un 18 inženierkomunikāciju modernizācijai, ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai un rekonstrukcijai.

Latvijas Kara muzeja ēkā paplašināta ekspozīcijas videonovērošanas sistēma 1. stāva ekspozīcijas zālēs.

Veikti vairāki remonta darbi. Nomainīts grīdas segums divās muzeja darba telpās un Ziemassvētku kauju muzeja ekspozīcijas zālē, remontēta viena muzeja krātuve, un ugunsdzēsības ūdensvada sistēma Kara muzeja ēkā. Nomainīti vecās paaudzes datori.

Iegādāti darbam nepieciešamajiem darba līdzekļi un materiāli krājuma saglabāšanai.

Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un Jaunām politiskām iniciatīvām.

Aija Fleija
Latvijas Kara muzeja direktore
aija.fleija@karamuzejs.lv
t. 29448057
01.02.2016.